

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponkint.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyed évre 1 frt 25 kr. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 4 frt. Egyes szám ára 10 kr.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petisor ára bélyegen kívül 8 kr. Többszöri közlésnél árkedezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szög 1 frt 30 kr, minden további megkezdett 100 szög után 1 frtal több.

„Fanatizált tömegek!”

(±) E röpke szóllam azon főérv és esodaszer, melylyel az összes többé-kevésbbé liberális pártok és azok csatlói a néppártot országosan (?) veszélyes (?) és lázító (??) volta miatt tüzzel-vassal, jogtiprás és konfiskációval, esendőri erőszak és jegyzői árulással már bölesőjében kiirthatni vélik és ezen céluk elérésére, minden válogatás nélkül, az összes rendelkezésükre álló eszközökhöz folyamodnak.

Az összes megvásárolt, avagy kormányilag segélyezett, nemkülönbén bizonyos érdekeket és a haza javát alig célzó törekvéseket szolgáló napilapok, miután konkrét váddal mit sem bizonyíthatnak a néppárt hazafias, lojális és tisztességes programja ellen, a jelzett röpke mondással töltik meg napról-napra különféle variációkban hasábjait és azt hiszik, hogy olvasók elég bárgyúk és tájékozatlanok régen elvesztett hitelüknek és valótlanágaiknak felülpi s rosszakarat, valamint vakmerő elferdítés sugalta rágalmaikat valóság és igazság számba venni.

A nyitrai kettős választás sokak szeméről levette a politikai humbug hályogát és a nagyközönség meggyőződött, hogy a Zichy-párti választók nemesak józan és mértékletes, békeséges és türelmes emberek, hanem becsületes és ma — sajnos — majdnem csodás jellemű férfiak, kiket megérlett meggyőződésükben sem hivatalos presszió és megfélemlítés, sem pedig az arany borjúnak imádása és az arany szemkápráztató csillogása nem képes megingatni avagy adott szavuktól elterelni.

S kérdjük — hogy a néppárt ellen használt főérvre megfelelhesünk — mily eszközökkel idézte elő az alig megszületett néppárt ezen csoda számba vehető eredményeket, hogy az embereket és főleg a pórnépet — mely azelőtt vakon a megyei tisztviselők szava és korteskedése után indult; melyet az adóbehajtás kérlelhetlen erőszaka, peres ügyeinek kártvallható elintézésének fenyegetőzése, fiainak a katonai kötelezettség alól való fölmentésének ígérete, avagy a szolgálatra való behívas bekövetkezése, az urasági erdőkben elnézendő „fácsika” nem éppen birtoklási jogra valló beszerzése, és a lelkét-testét oló pálinkának és bornak mértéktelen élvezhetőségének kilátásba helyezett böcsőge elkábított és természetesen eszének használatától megfosztott — mintegy varázsszóra és ütésre mindezen éppen leirt gyalázatos és erőszakoskodó befolyások alól fölmentette és a szunnyadó szabadságérzetet, a polgári jogok

öntudatát, a szavazási jog törvényes gyakorolhatóságának lehetőségét, sőt jogosságát, lelkiismerete szavának méltó követését keblében meghonosította és szikla-szilárdá érlelte? . . . Nagyon egyszerű fegyverrel: a fölvilágosítás és meggyőzés fegyverével; ugyanazon fegyverrel, mely a szabadelvűség cégéret képezi, de mely az ugynevezett szabadelvűnek által természetes fényétől és életől már régen megfosztatott és a minden vallást, uralmat, tekintélyt, társadalmi és erkölcsi rendet, családi jog és szentséget, egyéni szabadságot kigúnyoló és megmaró rozsdája által már régen eredeti jelentőségétől, hasznos befolyásától és nemesítő voltától megfosztatott és jelenleg már csak önző érdek, tiltott szabadosság, bűnös elvetemültség és jogtalan erőszakosság és perfidia kendőzésére használtatik.

Hogy igazságúen jeleztük az elért eredmények fegyverét és eszközét, legjobban és legszembeütőbbben bizonyítja azon ok, mely a néppárt keletkezése és megizmosodására alkalmas szolgáltatt.

A keresztység szentsége, mely a kereszténység fölvevésének alapja és a házasság szentsége, mely a kereszténység megújuló, terjedő és föntartó eleme, mivel az elhaltak pótlását eredményezi és Isten országát e földön állandóvá teszi, országunk ügyeinek intező politikai körei s ezek főfaktora, az uralkodó szabadelvű párt által, más országok liberális kaptafája szerint, legujabban azon valótlan indok alapján, hogy a nép ezt kívánja és sürgeti: alapjában megtámadtatik és a kath. egyház tizenkilenc százados hite oda módosítottatni szándékoltatik, hogy a keresztység szentségének eltoronlhatetlen jele dacára a keresztény nem kereszténnyé is lehet, tehát az izraelita vallásra is áttérhet, avagy pogánynya is válhatik, és hogy a házasság szentsége és ennek köteléki elbirálása az állam által csak akkor ismertetik el jogi és társadalmi következményeiben érvényesnek, ha az állambatalom közege előtt köttetik és az állam törvényei szerint elbiráltatik.

Ezen, csak röviden jelzett, sérelmes és a katolikusokat szent hitük igazában támadó eljárás arra utalja a hívő katolikusokat, hogy miután parlamentáris és népképviselési rendszer alapján kormányoztatik az ország, oly párttal alakuljanak, mely legszentebb érzelmeik és legbecsesebb hitvallásuk igényeinek megfelel és oly követeket válasszanak, kik megtámadott hitbeli igazsáikat megvédelmezni és egyházuk ügyeit szívükön viselni képesek és képesek.

Ez, és nem más, a néppárt — miután hazánk katolikusai többségükben a néphez tartoznak — természetesen és a jelenlegi viszonyok megfelelő keletkezésének története; mely párt azonban nem rideg felekezeti párt, mert hisz az országban igen számosan vannak, kik felekezeti hitükhöz és intézményeikhez hűen ragaszkodva és az újítók cselszövényeit és a vallástalanság és erköletelenség terjesztésére irányuló törekvéseit nemcsak hitük, hanem a haza jól felfogott érdekében is és pedig okosan és jogosan, elvetik és életbeléptetésüket valóságos országos csapásnak itélik!

Ezek, bármely felekezethez tartozzanak is, tagjai lehetnek a néppártnak; mely hogy szívesen fogadja be tagjai közé a más vallásuakat is: példa Nyitrán a néppárttal szavazó csápori Schlesinger Mór is.

Hogy fanatizáltak tehát a néppárt tagjait? A papság vallási oktatásában és szent beszédeiben, mert az Isten igéje hirdetésének főhelye: a templom; de társadalmi téren is a néppel való érintkezésében tüzetesen és a jelenlegi körülményeknek megfelelő vonatkozásban magyarázta meg híveinek, hogy kath. hitvallásunk mely tanait és mily módon támadják meg az egyházpolitikai törvények, és ezekkel szemben mi az ő vallási kötelessége. A világi művelt katolikusok pedig, saját körükben ugyanezen fölvilágosító érvekkel harcoltak és azon meggyőződésre vezették a népet, hogy ezen szándékolt hitbeli sérelmek ellen állást foglalni és azok törvényes megváltoztatása érdekében néppárti képviselőt választani nemesak vallási, hanem igaz hazafini kötelessége is, melynek annál inkább kell megfelelnie, miután Istennek inkább kell engedelmeskedni, mint az embereknek, s mivel minden törvény, mely alássa az igazságot és jó erkölcsöt, nem bír azon kellékekkel, melyek minden törvény alapját és az alattvalók engedelmeskedésének kötelekét és indokát képezik; mert a lelkiismeretet lenyügözni és eltiporni nem lehet és nem szabad, habár az embert magát külső erőszak és anyagi nyomás által a törvény betartására kényszeríteni lehet.

És ezen fölvilágosító és meggyőző eszköz fanatizálás, lázítás és felforgatás-e? . . . Avagy a haza katolikus polgárainak tiltva van az, ami mindenkinek szabad? Ily tan tetszenék ugyan a liberálisoknak, kik azt hiszik, hogy nekik minden szabad és másnak csak az, ami az ő érdeküknek megfelel; de azon idők már elmúltak, midőn az ország lakosságának legnagyobb része járszalagon vezetett és silány

szeközül felhasználott; fölébredt és eszmél már az alvó oroszán, megmozdítja sorényét és királyi szava fölzendül a kárpátok bérci és az alföld síkságain, hogy legszentebb vallásos érdekeik és hazafiai köteleik teljesítésére hívja azokat, kiket nem csak a vallás szent köteleke, hanem a szeretett hazának legfőbb java is szeretet és tiszteletben egyesít; mert az ilyen törvények alkotása nem csak ártalmas a hűekre, hanem veszélyes a hazára is, melynek főállása és biztossága, fejlődésének és boldogulásának életére ily intézkedések által alávágnak és lassú, de biztos elvérzés és kimerültségnek martalékul dobatik.

Hogy a néppárt által eddig elért eredmények, melyeket többé eltagadni senki sem merészel, nem vezettek a néppárti képviselők számának emelésére, mint általánosan tudva van: azon cynizmus, lelkiismeretlenség, jogtiprás és önkényes törvénytelen szavazatkobzás és elvetésnek tulajdonítandó, melylyel a néppárti szavazók jogai — eddig ugyan, de nem mindenkorra büntetlenül — egyszerűen elkoboztattak és alkotmányellenes módon érvényességüktől elűzték. De ez a sérelmes és jogtalan állapot nem tarthat örökké; mert az öntudatra ébredett ország; az ennek alkotmányára és szabadságaira esküt tett igazságos és lovagias koronás király; a felső és alsó ház számtalan a jog és igazság védelmére hivatott tagja és végre a törvényes korlátok között jogait és szabadságát védő polgárság — a legujabban Székesfehérvárt használt kifejezés szerint — elfogja söpörni azon gyámoltalan és tehetetlen kormányt, melynek legfőbb és egyedüli érdeme, hogy az ország javát nem hasznos és szükségét pótló törvényalkotással, hanem csakis vakmerő és féktelen jogtiprás és szabadságalkobzással véli eszközölhetőnek!

Természetes, hogy a néppárt böcsőjét első sorban a hű és korrekt szellemű papság állja körül és elvei és céljai pártolásán és a nép között való elterjesztésén buzgólkodik; mert hisz ez nem csak legszentebb hivatása, hanem lelkiismereti kötelessége is. És örömteljes szívvel konstatáljuk, hogy nem kép-

zelhetünk elragadóbb és szebb látványt, mint midőn hívei tulnyomó többségének élén a lelkes felvonul, hogy a vallás és a haza igaz javának megvédelmezésére vezesse azokat, kiket a lelkiekben egy hosszú életen által gondoz és vezérel!

Üdv azért, méltó elismerés és őszinte hála a nyitrai kerület papsága összes hűhű, fenkölt szellemű és fáradhatlan buzgalmú tagjainak, kik lelki vezérük, a püspök, tudtával, belecsejésével és buzgó serkentésével, támogatva nemesszívű és jellemű kath. világiak által, a néppártot mind a két választáskor diadalra vezették; mert diadal az és el nem tagadható győzelem, midőn csak is alkotmányellenes és törvénytelen erőszakkal lehetett a szavazók számát annyira leapasztani és lenyomni, hogy világos szavazatkonfiskálásal nyerhette csak el a kormánypárti képviselő a mandátumot... oly mandátumot, melyet az első megválasztott indignációval visszautasított s melyet a második, hogy ne érvényesíthesse, törvényes uton kényszerítettetni fog!

Magától értetődik, hogy a jelzett vallási sérelmek reparációján kívül a néppártnak más politikai és társadalmi feladatai is vannak; mert országunk a jelenlegi viszonyok között, melyek csakis az évtizedeken által folytatott rendszertelenség, korrupció és személyes érdekhajhászás természetes következményei, nem eldorádója a boldogságnak, jólétnek és megelégedettségnek, mert számtalanok azon panaszok, melyek e tekintetben jogosan és alaposan tételnek; de a néppárti programnak ezen elvei és tételi túlszárnyalják azon keretet, mely ez alkalommal, szíves előzékenységgel, rendelkezésünkre bocsátott.

Befejezésül, azonban, megemlítjük még, hogy a „fanatizált tömegek” sokszor ismétlődő emlegetése nem egyszerűen oda dobott szólama a kormánypárti és ellenzéki napi sajtónak, hanem valóságos réme a pártoknak, bizonyítja azon megdöbbentő hatás, melyet a néppárt szárnypróbálgatásai előidéztek és mely hatásnak a napi sajtó már nyílt kifejezést is ad. Nem is csoda; az oroszán megmutatta

körmet; nagy az ijedtség és félelem; a párt, mondják, kitűnően van szervezve és fegyelmezve; tagjai józan, jellemes, békés és megvesztegethetetlen polgárai az országnak; mind oly kitűnő és ajánló minősítések és ajánlatások, melyek, reményeljük számos derék, becsületes és jóra való polgárát az országnak táborunkba terelni és igaz ügyünk győzedelmét szent hitünk és szeretett hazánk igaz javára elősegíteni fogják.

Janits mandátuma a képviselőház előtt. Szilágyi Dezső képviselőházi elnök hétfőn mutatta be Janits Imre mandátumát, a ki különben személyesen nem volt jelen az ülésen.

Az ügy a Latkóczy-választás tárgyalásához képest most röviden végződött, mert Janits a mandátumot elfogadta, míg Latkóczy visszautasította. Miután ennek folytán a Zichy-párt a mandátumot meg fogja támadni, az ügy, illetőleg a mostani második nyitrai választás, mind az itt járt ellenzéki képviselők, mind pedig pártunk részéről akkor fog majd részletes ismertetés alá kerülni, ha a Ház annak tárgyalását napirendre fogja kitűzni. Az ország majd akkor ismét egy szomorú tapasztalattal lesz gazdagabb és meg fogja tudni, amit most egyelőre nem tudhatott meg.

Az elnöki bejelentés után t. i. az itt járt Bolgár Ferenc nemzeti párti képviselő állott fel és általános érdeklődés közben röviden csak a következőknek a kijelentésére szorított:

„Tisztelt Ház! A mint emlékezni méltóztatik a múlt hónapban Nyitra megejtett képviselőválasztás alkalmával előfordult különféle incidensek, szabálytalanságok és törvénytelen-ségek, melyek Latkóczy Imre belügyminiszteri államtitkár urat arra indították, hogy a mandátumot el se fogadja, itt a képviselőházban a választásnál jelen volt és különféle pártokhoz tartozó képviselők által részletesen felsoroltattak és élénk vita tárgyát képezték. Nézetem szerint ez azért történt meg, mert Latkóczy államtitkár ur mandátumáról lemondván, a képviselőház bíráló bizottságának nem lett volna alkalma ezzel az ügyvel részletesebben és alaposabban foglalkozni.

A f. hó 24-én Nyitra megtartott második választásnál, melynek objektív meg szemlélésére több képviselőtársammal én is lerándultam, azok a momentumok, a melyek a multkori vitát előidéztek, nagy részben megint előfordultak. Ha mind a mellett én, és — bár nem tudom, de hiszem — többi ellenzéki képviselőtársaim is, a kik az utolsó nyitrai választásra Nyitrra lerándultak, az ügyet mostan megbeszélés tárgyává nem tesszük; ez egyszerűen azért történik, mert a mandátum a t. Háznak be lett nyújtva és amint tegnap értesültem, a másik párt részéről kérvényre meg lesz támadva,

— Jól van, jól. Majd megpántolom, de tudom isten nem lesz benne köszönet.

Azzal fogta a kalapácsát, meg a fogót s ment az Olympusra.

Ott ült Zeusz egy medvebőrön s két kezével erősen szorította a fejét. Hja hja nem tréfaság, mikor egy istennek fáj a feje. Az asztalon egy pohárban még akkor is pezsgett a fiakkerpulver.

Amint meglátta Vulkánt nyögött egyet s szólt.

— Csakhogy jössz öreg. Hamar pántold meg a fejemet.

— Mivel?

— Nohát egy pánntal. Hamar.

— Majd mindjárt hozok.

Csakhamar visszatért egy abronccsal. Fejcsóvalva nézegette.

— Ejnye, ejnye az ördögben ez kicsi. Pedig egy fertál-akós hordóról fejtettem le.

— Igen — szólt közbe Ganyméd — s a nektár mind kifolyt.

— Hallgass kölyök, mert neked meg majd a szádat pántolom be.

— Hát most mit csinálunk? — nyögte Zeusz.

— No semmi! Majd segítünk rajta. Ha kicsi is, majd csak rákalapálom.

A sok szájtató fertálisten mind előre tola-

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Pallas Athene születése.

Irta: Gramling Kornél.

... Vala pedig rendkívüli ijedelem az Olympuson. Hermest az istenek gyorslábú követét, aki épp akkor jött ki az ioni oszlopok tartotta palotából, körülfogták az apróbb istenségek s ijedten kérdezték:

— Mi történt ott bent.

A gyorslábú követ fitymáló arcot csinált.

— Szót sem érdemel az egész. Zeusz valószínűleg zsiros sertés karmenádlit evett s elrontotta a gyomrát. Most a fejét fájditja. Hja, hja az ilyen öreg isten minden szünyögből elefántot csinál.

Azzal a fitymáló archoz éppen nem álló sebességgel szedte a nyaka közé Hermes a lábait s inált Vulkánért, az istenek kovácsáért. Mert hát akármit beszéljen Hermes, a baj nem oly kisjelentőségű. Ganyméd, a krétai királyfi, ki jelenleg Zeusz udvarában pohárnoki minőségben szolgált, már a harmadik fiakkerpulvert adta be s Zeusz mégis mindig azt kiabálta, hogy szétszakad a feje. Eppen azért küldte Hermest Junó, ki semmiben

sem marad hátra fertékenység dolgában a földi asszonyok mögött, a kovácsokhoz, hogy pánntolja meg az öreg isten fejét, mert mi lesz a világból, ha az megtalál repedni.

A követ nagy munkában találta Vulkánt. Eppen azzal vesződött, hogy kosarat csináljon Czerberusz mind a három szájára, ne hogy rút ugatásával felköltsse álmából az istenek legszebbiket, Vénust.

Azért hát éktelen dühbe jött Vulkán, mikor meghallotta az Olympusra hívó parancsot. Tizenkét menyköt, amit éppen az este volt hazaszállítandó Zeusznak, haragosan dobott a földre (a nagy dördülésből az athéni jócsok mindjárt kitálaták, hogy haraguszna az istenek) s olyanfélet mormogott, hogy mégis csak lelketlenség valakit a mézes heteiben háborgatni. Tudniillik Vénust csak 12 századdal ezelőtt szülte meg a tenger s nem is dobták mindjárt oda a Vulkán szurtos karjai közé.

A monológ után mérgesen mordult a követre: — Mit? hogy a feje fáj? Hát ne egyék össze mindenfélet. Eljen ambrósiával meg nektárral, mint a többi tisztességes isten. De ő is csak olyan telhetetlen, mint az apja.

— No Vulkán mester most nem az a kérdés, hogy mit egyék, mit ne? Hanem pánntold meg a fejét.

minelfogva a t. Háznak ugyis bő alkalma lesz ezen kérdéssel foglalkozni s annak minden egyes részletét megvizsgálni és elbírálni."

Bolgár után felkelt Kubinyi Géza kormányparti és az előbbi kijelentés kontraparfrózáására ezt mondta: „én, mint az ottani választásnak egyik bizalmi férfia, egész határozottsággal kijelentem és ezért az ország színe előtt teljes mértékben el is vállalom a felelősséget, hogy azon bizottság előtt, melynél én nekem szerencsém volt, mint bizalmi férfinak működni, semmi tekintetben, semmiféle szabálytalanság, törvénytelenység nem fordult elő."

Kubinyi szavait természetesen úgy kell érteni, hogy a II. küldöttség előtt és az ő jelenlétében nem történt semmi visszaélés, mert csak arról beszélhet, a minek tanuja volt. Már pedig tudunkkal, különösen éjfélről reggelig nem mindig volt jelen a szavazásnál. Ezen természetes restriktiótól eltekintve, (alábbi közleményünk kimutatja, hogy Kubinyi Géza képv. itt is rettenetesen tévedett) hogy a II. küldöttségnek mégis mi történt, a mi kifogás alá esik, arra majd a kérvény részletesen fogja emlékeztetni. Az I. küldöttségnek működött Gajári Odón képviselő nem követte Kubinyi Gézát, nem szállalt fel, tehát a választásról csak ezen partiális nyilatkozat hangzott el a képviselőházban a kormánypartiak részéről. Tekintve a végső eredményt magát, ha ebből a két küldöttségre némi enyhítő következtetést vonni lehet, tény, hogy az I. küldöttségnek 289, II-nél 81 Zichy-pártit vetettek el.

Bolgár és Kubinyi nyilatkozatai eszerint elentétes világosságot vetnek a lefolyt választásra és Janits jól tette, hogy az ülésen személyesen meg nem jelent. Mert mandátuma valódi értékét majd a részletes adatok és a bizonyítás fogja megmutatni — cáfolhatlanul.

Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy ifj. Zichy János gróf nyílt levelet intézett választóihoz, melyben megköszöni nekik a bámulatos önfeláldozást és azt a minden képzeletet felülmúló kitartást, melylyel a jó ügy diadalra juttatásában neki segíteni akartak. Együttal tudtukra adja, hogy a hatalom által a kormánynak szerzett mandátumot kérvénnyel fogja megtámadni és azon reményének ad kifejezést, hogy a nyitrai kerületben *harmadszor* is meg fogjuk vívni az alkotmányos csatát.

Mit röstelek én legjobban?

Minden hűmezés-hámozás nélkül egyenesen kimondom, azt, hogy Nyitra megyében születtem. Nemde esodás egy dolog, ha az ember származási helyét kénytelen megtagadni. Még gyermekkoromban elszakadtam szülőhelyemről s magyar vidékre kerültem, olyan helyre, ahol a polgári szabadságot és jogot tiszteletben tartják, hol egyéni meggyőződésed kiki szabadon nyilváníthatja, hol nem a tisztviselők zsarnoksága és basáskodása

— Dehogy. Hisz a fejből pattant ki éppen az elébb.

— Hála isten. Azt hittem, már megint olyan Leda-fele stikli.

Aztán ő is sietett megnézni az új jövevényt, kiti is Zeusz már megtett a tudományok és a bölcsességek istennőjének, amennyiben az ő fejből pattant ki, ott pedig sok az ész.

... Es aztán ismét helyre állt a béke az Olympuson.

Sziporkák.

Mért nem szavaz Janitara? Egy pogrányi választó, midőn egy megyei ténis ur kapacitálta, hogy a kormánypártra szavazzon, így utasította vissza a kortest: „Kérem én nem szavazhatok a kormánypártra, mert én voltam Boszniában 1878-ban, három évre rá megint szolgáltam ő felségét Bécsben, híven, pontosan, és még sincs metáлом, *kutyámnak meg van három!* — Az ellenzéki Matyó itt a kutya-adóra célzott és indoklásában aligha tévedett.

Bíró előtt. Bíró előtt egy újságíró bepanaszolt egy esirkefogót, hogy őt tettleg bántalmazta. — Mért tette azt? — kérde a bíró a vádlottat. — Mért mikor nemrég 100 frtot loptam, ez az ur kitétte az újságába, hogy 150-et loptam, s e miatt a legnagyobb kelemenlenségem volt a feleségemmel.

— Van szerencsém. Itt vagyok. Ajánlom magam becses kegyeikbe.

Hát persze hogy lett esodálkozás. Hébe ijedtében elejtette a nektárral teli poharakat, Gany-méd pedig fél lábán táncolta körül a termet.

Vulkán nagyokat ümmögve nyomta le pipájában a tüzet s nagy fejszóvalálással mondta:

— Már én magam is isten vagyok. Aztán csináltam is elég esodát, de még ilyet nem pipáltam.

Aztán bement Junóhoz s bőrkötényébe törülve kormos kezeit, mondta:

— No hugom asszony gratulálok.

— Már mihez?

— Hát a leányzóhoz, a melyet most nemze Zeusz.

— Uram ne hagyj. Már megint hűtlenség?

szabja az elveket, hanem kinek-kinek a lelkiismerete. Meg is látszott ez a megyén, egyik kerülete kormány, másik nemzeti, a harmadik függetlenség párti, mert itt a polgárok szabadon választanak, nem pedig a hivatalnoksereg parancsa és erőszakos ukája szerint. Ily viszonyok között nőttek fel gyerekkorom óta, oly nép között, mely jogainak teljes tudatában és birtokában van, és ha e nép közé egy olyan választási elnök elvődne, aki a nyitraihoz hasonló mintaválasztást rendezne, a jutalmat, melyben őt a polgári szabadságért lelkesülő nép részesítené, nem vinné el szárazon. Mert hát a mi népünk fejlett jogerzékkel bír, tudja, hogy a jogfosztó büntetést érdemel, kivált az ember legszentebb polgári jogainak a letiprója.

Eddig is, ha Nyitra megye került szóba, csak „Svihák“-okról beszéltek, akik svihák viszonyait jól ismerik; a lefolyt két választás óta azonban a neve megváltozott és sokan Nyitrát valami orosz expositúrának nevezik, és joggal.

Miért? Azért, mert a magyarnak veleszületett, vérebe oltott erénye a szabadság szeretet és tisztelet. Évezredekken keresztül küzdött érte, és midőn tengernyi vére árán megszerezte, tudja megbecsülni és tiszteletben tartani; csak egy a zsarnoki iga alatt nyögő nemzet nem bír annak tudomásával, mi a polgári jog és szabadság. Es egy szabad hazában, egy szabad nemzet fia között Nyitrán épp e jogokat taposták lábba. Kik? talán a magyarok? Nem, hisz a magyar tiszteletben tartja a jogokat és minden igazi magyar ember vére föllázadt ama hallatlan zsarnokságok hallatára, melyek gyászos színhelye volt Nyitra. Talán a tótok? Nem, hisz e nép szelid és bekeztető. Hanem oly emberek, akik előtt mi sem szent, mi sem sérthetetlen, csak az önérdék, melynek áldozatul készek odavetni erkölcsöt, szabadságot, hitet és lelkiismeretet.

Es hogy a zsarnokság legszelidebb neve bitangság, fölösleges bizonyítanom.

Egy, a szabadsággal dícséskvő nemzetnél, éppen azok a csendőrök, — kik a polgári jogokkal elő szabad polgárokat hurcolták a választás urnájához, — hurcolták volna azokat, kik e jogokat tiporták, oda, a hova őket a jognak és a szabadságnak elrablása, elhurcolandóknak, bezárandóknak ítélte volna.

A két nyitrai választás többet ártott a magyar állameszmének, mint ártottak eddig az orosz és román ligák.

Ezeket mind tudja minden magyar ember, s azért, ha valaki azt mondja, hogy nyitra megyei, gyanus szemmel nézi, s ha már szeliden akarja

magát kifejezni, akkor azt mondja: „No öcsém! de bitang egy vidékről származik.“

Ösmeretes a drótos tótról szóló adoma, kiti származása felől kérdeztek.

„Janónak hívják magát?“ „Nyeki“, volt a drótos válasza.

„Hova való?“ „Onanfelülrül!“

„Mennyországból?“ „Pokolbul, trencsinszka-bul“, felé a Jano.

Ezt a választ ajánlom ama sajnálatra méltó földieimnek, kiket az a csapás ért, hogy szerencsétlenségükre Nyitra megyében születtek.

Ha kérdik, honnan valók? Inkább mondják hogy pokolból, mint Nyitráról, mert így egy igaz magyar előtt nagyobb lesz a becsületök, mint ha bevallanák, hogy bölcsőjük ama hirhedt, zsarnoki területen rinrott.

O— —s.

Uj választási törvény.

A „Westungarischer Grenzbote“ érdekes kis cikket közöl, melyet hű fordításban átveszünk.

Mint értesülünk, néhány nyitrai kapacitás legközelebb egy új választási törvény tervezetét akarja benyújtani a kormánynak illetve a törvényhozásnak, melynek egyedüli célja leendő a választások tisztaságát megőrizni. Legfontosabb paragrafusai az igazságügyminiszternek átnyújtani szándékozik, a következők:

1. §. Országgyűlési képviselőválasztásoknál minden Magyarországon született, vagy magyarországi illetőségű polgár választási joggal bír, ha csak nem látszik ostobábbnak, idősebbnek, fiatalabbnak vagy okosabbnak, mint a valóságban, és aki az 1848-iki választási törvény 88-ában körülírt követelményeknek megfelel.

2. §. A zsidók és akik a kormánypártra szavaznak, ostobábbak, okosabbak, ifjabbak vagy idősebbek is lehetnek, mint ahogy a valóságban vannak.

3. §. Az ellenzéki szavazók a következő schema szerint kérdezendők ki: 1. Hogy hívják? 2. Hány éves? 3. Nős-e? 4. Hány gyermeke van? 5. Mit ebédelt tegnap? 6. Volt-e jó étvágya? 7. Hogy aludt? 8. Mit álmodott? 9. A chinaiak vagy japániak győztek-e stb. Ha a választó csak egy kérdésre is helytelenül felel, rögtön elutasítandó.

4. §. Kormányparti szavazóknál elegendő egyszerű ráfogás is.

5. §. Azon esetben, ha az ellenzéknek határozott többsége van a választás folyamán, a választási elnök tartozik annyi ellenzéki szavazót visszatartatni, míg a kormánypart jelöltje a többséget elnyeri.

6. §. A választás esős napra kitűzendő s legalább 48 óráig kell azt huzni, az ellenzéki választóknak kétszer 48 órán keresztül étel, ital nélkül a városon kívül kell tanyáznok, hogy lelkiileg megtisztulva, a választás szentségét méltóan kiszolgáltathassák.

7. §. A választási elnök lehetőleg arrogánsul viselkedjek, s a választás alatt „dícsőséges“ címet visel. A bővebb egyéni tulajdonokról szóló előírásokat a Tarnóczy s Szulyovszky kiadásában megjelent szabályrendeletek tartalmazzák, e cím alatt „milyennek kell lennie s milyenek nem szabad lennie a választási elnöknek“.

8. §. Minden ellenzéki választó, ki jelöltjét kijenezni merészli, 3 évi börtönrre ítéltetik.

9. §. Minden kormányellenes választó mellé 10 csendőr állítandó, hogy személyét oltalmazzák, ha zsidó: 25 ember.

10. §. A párbajokról tartozik Gajári Odón orsz. gy. képviselő gondoskodni. Ez okból a párlajkodexet folyton magánál hordja. A szükséges párbajsegédekről az ellenzéki bizalmi férfiak gondoskodnak, szükség esetében pedig a választási elnök.

E törvényjavaslatot a törvényhozásnak elfogadás végett ajánljuk.

Tarnóczy Gusztáv.

Szulyovszky Dezső.

A holicsi kath. kör megnyitása.

Április 28-ika örömnappja volt Holics város és vidéke katolikus lakóinak. E napon tartotta a holicsi kath. kör, miután alapszabályait a belügyminiszter megerősítette, 3—4000 ember jelenlétében ünnepélyes megnyitóját.

Igaz gyermeki öröm sugárzott le Holics, e népes mezőváros katolikus lakóinak arcáról, midőn régi óhajukat teljesedésbe menni látták: midőn elmondhatták, hogy már nekik is van kath. otthonuk — katolikus körük.

Mások pedig példán buzdulva és szentárges Atyánk óhaját követve szűkebb hazánk — Nyitra megye központjának katolikusai is tömörültek a kath. lobogó alá; tömörültek azok, kik eddig oldott kévek voltak, a hitközönsége által ide s tova hányatva ugyan, de hitökben meg nem fogyatkoztak.

Örömteljes nap volt tehát április hó 28-ika reánk nyitraiakra is, mert a nyitrai katolikus „anyakör” leányainak száma a holicsival ismét egygyel szaporodott.

Ezen kath. kör megalakítására a mozgalom már jóval előbb indult meg. A kezdeményezés, az előkészítés és végre a körnek létrehozása *Vaculik Vince* holicsi ügyvéd, *Kucsera József* holicsi esperes-plebános, *Rehák, Burandik és Bielek* urak fáradságot nem ismerő buzgóságának köszönhető, de résztvett e magasztos munkában a környék is, mert hisz a holicsi kath. kör gócpontja és szíve leendő a felsőnyitra megyei katolikus hiteletnek és mozgalomnak.

Miután a körnek ideiglenes előjárósága mindenről gondoskodott, a mi egy kör nyilvánosságának való átadásához szükséges, április hó 28-ára tűzte annak ünnepélyes megnyitását, mintegy keresztelődött.

Az isteni kegyelem megtermékenyíté azon egynehány buzgó katolikus egyházi és világi férfiu által az emberek szívébe elvetett magot, hogy a mult vasárnap delutánjára tervezett megnyitói ünnepélyből egy impozáns kath. gyűlés lett.

Az ünnepély a kath. kör 3 szobából álló helyiségeben volt megtartandó, de már delelőtt jelentettek a vidékről érkezett előőrök, hogy a környékbeli községekből is számosan készülnek a holicsi ünnepélyre. Nem kis aggodalom fogta el e hirre a lelkes rendezőket, hová fogják azt a sok népet elhelyezni, de segített nehéz feladatukon maga az Eg is, mert a hosszas esőzés után kibujt a nap, s így a kath. iskola udvarán — az Isten szabad ege alatt — tarthattuk meg a megnyitói gyűlést.

Már egy óra tájban delután seregesen tödultak a környékbeli katolikusok Holicsra, így pl. csak Szakolcáról mintegy 600-an jelentek meg, hogy tanui lehessenek e szép ünnepélynek.

2 órakor a helybeli esperes-plebános „Veni Sancte”-t tartott, melynek vegeztevel a rom. kath. iskola tágas udvarára vonultunk. Ez azonban nem volt képes betogadni a sok népet, úgy hogy sokan az utcán álldogálva, vagy az iskola ablakából lehettek részesei e lélekemelő ünnepélynek. A rögtönzött emelvényen az elnökség, a többi tisztviselők és a vendégek foglaltak helyet.

Vaculik Vince, előkészítő-bizottsági elnök-vallásos és hazafias szelleműl áthatott beszéde után következett a tisztviselők megválasztása. Elnököknek egyhangulag és nagy lelkesedéssel Vaculik Vince ügyvéd, alelnököknek Marek István holicsi polgár, titkárnak Burandik István segédlelkész választották meg. Az igazgató-választmányba 10 holicsi polgár. Diszelnökök Skarda József sászari prépost-plebános és Kucsera József helybeli esperes-plebános lettek. A nyitrai anyakör kiküldött tagjait pedig tiszteletbeli tagoknak választották meg.

Azután Skarda József prépost ismert ékes szövegeivel tartott nagyhatású beszédet a kath. körök céljáról. Utána Bielek Kletus beszélt a kath. egysegről. Végül pedig Buczkó János radosoci plebános remek és lelkes beszédet mondott, mely habár rögtönözve volt, de a már különben is nagy lelkesedést a szent ügy iránt, a legfelsőbb fokig emelte. Azt az örömet és lelkesedést, melyet e népe jöfőküldte és vallásos nép arcain láttunk, tollunk hűen leírni képtelen. Az erősebbek zajos eljén kiáltásokkal, a gyöngébbek és erzekenyebbek szemekből esillogó könnyekkel adták kifejezést lelkesedésük és örömüknek. Az ünnepély alatt Kuna Ferenc esperes indítványára Vaszary Kolos hercegprímáshoz és Zichy Nándor grófhoz udvozoló tavrátot intéztek. A hercegprímás nevében Hettyey irodagazgató Vaculik Vince elnök nevére címzett tavrátban következőképen válaszolt:

„Ó Eminenciája a kath. kör megalakulását örömdélve vette tudomásul, a kört elnököiben és tagjaiban főpásztori szeretettel üdvözli.” Hettyey.

Kiemelendőnek tartjuk még azt, hogy a kör helyisége a helybeli rom. kath. iskola épületében van, melyet az egyik tanítónő adott bérbe a kath. körnek. A fent leírt ünnepély alkalmából nemzeti színű lobogót tűztek ki az épületre, de Balogh főszolgabíró jónak látta azt behuzatni. Vagy tán nekünk katolikusoknak már nemzeti jelvényeket sem szabad használni? Midőn szent vallásunk mellett buzgolkodunk, magyar hazánkért lelkesedni és a trikolort kitűzni is tilos? Avagy ez csak a liberálisok és a „jókatolikusok” privilégiuma? Ezt eddig nem tudjuk, de Istenou megtanultuk.

Végül Isten áldását esdjük a holicsi kath. kör és annak elnökeire, hogy azt az egyház és a haza javára sokáig vezethessék! Vivant sequentes Nyitra megyében! Egy jelen volt.

Ujdonságok.

Egyházi hírek. *Gr. Batthyány Vilmos*, nyitraegyházmegyei aldozár és hittanfelügyelő az innsbrucki egyetemen, tanulmányai befejeztével visszatért az egyházmegyébe és ő méltósága a megyés püspök ur, Mocsonokra küldötte ki ideiglenesen második segédlelkésznek. — *Ozorai János*, Ersekujvár szülőte, Dunaszerdahelyről Sasvárra helyeztetett át káplánnak. *Szölössy László* misszeni kisegítő-segédlelkész hason minőségben *Felső-Elefánthra* lett áthelyezve.

Tavaszi bérmant a nyitrai egyházmegyében. Fáradhatlan főpásztorunk mint tavaly, úgy ez idén is júniusban, több trencsénmegyei plebánia híveinek ki fogja szolgáltatni a bérmálás szentségét, a következő időben és sorrendben: június 5-én Nemsova, 6-án Felső-Szerve, 7-én Boissó, 8-án Pruszká, 9-én Vöröskeő, 10-én Rovne, 11-én Lednicz, 12-én Púchó, 14-én Dohnyán, 15-én Luky, 16-án Lásza, 17-én Laaz, 18-án Zubák, a június 13-kára eső urnapi körmenetet Puchon fogja végezni.

Elöléptetés. *Mérey Andor*, érsekujvári járásbírósi, *Adamis Pál*, nyitrai járásbírósi, *Böz Zsigmond* galgóczi, *Obidalovics Antal* zsolnai, *Zanaróczy Ferenc* trencsényi, *Aitner Lajos* vágyújhegyi járásbírósi irnokokat az igazságügyminiszter f. é. j. 1-étől kezdődő hatályval a XI. fizetési osztály második fokozatába léptette elő.

Kinevezés. *Idösh. Bokross János*, nyitrai ügyvéd, a nyitrai árvasszékhöz I. oszt. irnokká, *Szabó István* megyei díjnok II. osztályú díjnokká neveztetett ki a nyitrai megyeházán, *Geller Gyula* vármegyei díjnok nyitrai járási utibiztosnak, *Király Miklós*, galgóczi polgáriskolai tanító, hasonminőségben Szenicre lön kinevezve.

Esküvő. Turcsányi Károly csacai kir. aljárásbíró oltárhoz vezette Vág-Sellyén, április 27-én Pákh Vilma kisasszonyt, Pákh Miklós járási orvos leányát.

Eljegyzés. *Szölöcs Lajos*, tisztviselő az érsekujvári takarékpénztárnál eljegyezte *Stadtrucker Juliska* kisasszonyt, özv. Stadtrucker Jánosné kedves leányát ugyanott.

Párbaj. Lapunk ápril 28-iki száma legnagyobb sajnálatunkra párbajra szolgáltatott alkalmat. Mikor ugyanis a képviselőválasztás másodnapján hajnalban Zsigmond Antal polgári iskolai tanár jött Janitsra szavazni, Zsigmond János kegyesrendi tanár helyett: Kubinyi Endre, a néppárt bizalmi férfi, ki Zsigmond Jánosra már a választás előtt figyelmeztette lett, felszólalt és kifogásolta azonosságát, Árpási Imre és Gerstl Gyula a bizottság tagjai, Kubinyi szavai szerint, *becsületszavakkal* biztosították, hogy ez a beírt választó. Árpási és Gerstl urak, mint halljuk, kijelentették, hogy ők nem biztosították *becsületszavokkal* a szavazó azonosságát, hanem csak — garantírozták. Most kislut, hogy a leszavazott Zsigmond Antal nem azonos a beírt Zsigmond Jánossal; persze kormánypárti voksnak jó volt ugy is, különösen akkor, mikor 370 elvetett Zichy-szavazattal mellett is csak 76 „többségre” tudták vinni. — Szóval, mert Kubinyi Endre uti belehozta a becsületet, Árpási és Gerstl párbajra hívták. A párbajnak mult kedden kellett volna megtörténnie: de Gerstl nem jelent meg, azt

hozva fel okul, hogy Kubinyinak elintézetlen ügye van egy városi hivatalnokkal. Kubinyi ur tagadta, azt állítván, hogy az ügy el van intézve, s hivatkozott a „Neutra-Trenchiner Zeitung” 1880-iki első számára, melyben a két elleufel és négy tanu kijelentik, hogy Kubinyi becsületbeli ügye lovagias módon elintéztetett. Erre megke-resték a nevezett lap szerkesztőjét, ki az egész beírtöt évfolyamot rendelkezésükre bocsátotta, melyből azonban meggyőződtek, hogy valamenynyí szám benne van, csak éppen az van kirepítve, melyben a Kubinyit igazoló nyilatkozat előfordul. Végre egy teljes néldányt találtak a lap akkori nyomdájában s e nyilatkozatot közjegyzőileg hittelesítették s másnap május 1-én megtörtént a párbaj a Vivó-egyesület helyiségeben. Árpási egyragást kapott jobb kezére az ujjak közé, míg Kubinyi Endre jobb hóna alá egy hosszabb bőrmetszést. A felek a párbaj után nem bekültek ki. — Ez alkalommal megjegyezzük, miszerint Zsigmond Antal polg. isk. tanár még a mult heten lapunkhoz egy nyilatkozatot küldött be, melyben kijelenti, hogy ő „bona fide” szavazott. E nyilatkozathoz ugyan semmiféle megjegyzést nem akarunk csatolni, de mégis feltűnőnek tartjuk, hogy a keresztnevek illetén eltérése mellett, s tekintve, hogy a leszavazott tanár ur csak 1894. május havában jött Nyitrára — saját bevallása szerint — miként eshetett meg, hogy a nyitrai 1894-iki ápril 15-éig törlesztett census alapján összeállított választói listán előfordult, ha az nem az a Zsigmond János, piarista, aki két év előtt áthelyeztetett Lévára? — A dolognak, mint lalljuk, választási visszaélés miatt folytatása lesz a fenyítő törvényszéknel.

Jó voltam? A mult választás kimerítetlen jellemző epizódokban. A legtanulságosabbakat a nép vitte vissza magával falujába, hogy tőlük örökre ellenzéki maradjon. De mint vidék-szerte felpanaszolják, legjobban fájt soknak, hogy a jegyző vagy bíró, kik ott szoktak lenni a szavazók összejárásnál, kik jól ismerik a szavazókat, saját falubelieit megtagadták, nem ismerték a szavazásnál, ha Zichy-pártiak voltak. Aminek ára természetesen a voks elvesztése lön. Nem kevésbé érdekes volt, midőn az első választás visszaéléseitől elundorodott s Zichy-pártjára átlépett szavazókat most visszavetettek. Pedig csaknem valamennyivel, a jegyző előzetes bemondása folytán, ez történt. A gerenceséri Finta György, aki ellen, midőn Latkoczgra szavazott, semmi kifogás sem volt, midőn ellenben most, hogy Zichyre szavazott, az elnök elvetette, elkeseredésében odakiáltott: *Jó voltam, midőn Latkoczgra szavaztam?* Nem szabad az elnökkel feleselni, elmeht — volt a kurta válasz a mindenható elnök részéről. — Így került ki am az a 370 elvetett szavazat, mely mint Kain búne, fenyítékért kiált, ha van még igazság a földön. Hogy van-e, majd megtudja az ország — a petícióból.

Hogy vagyunk most Nyitrán? A választási élményeknek elünk, egyébiránt kiki megy a maga munkája után. Abból a szenvedélyből, mely rendszeren a választási izgalmakat kísérni szokta, még a választás folyama alatt se láttunk semmit, annál kevésbé most, a nagy intermezzo alatt. Komolyabb választót, mint a néppárti, képviselni sem lehet; bizik jogában, lovagias nyugodtsággal nézi az ellenpárt operációt, de boszut nem ismer, mert azt nem tartja a többséghez, az erősebbhez méltónak. Ezt a nyugodt magatartást még az itt volt képviselők is megcsodálták. Mint ha mi sem történt volna, olyan a város képe. Vagy ó pár csendőr cirkál ugyan a városban még folyton, kérdeztem egyet, miért fáradnak? Mosolygva felelte: magunk se tudjuk miért. Talán bizonyos rossz lelkiismeretek vizagstálására kell itt lenniök. Egyébiránt a káptalan-utca keresztül van ásva, csinálják a csatornázást, a plebánia-utcat meg aszfaltírozják, mert városunk, habár üres is a zsebe, mint egy modern gavallér, leg-alább kivülről, az emberek szemében szépen akar kinézni. Az emberek ahelyett hogy haragudnának, kedélyeskednek egymással. Hallottad, kik jelölnek a főjegyzői állásra, kérdi valaki? Gondold el, nem

az ismeretes aspiránsokat, még a főbíró se, aki pedig eléggé iparkodott érdemeket szerezni, hanem a gerencséri Czákó Gábort, aki az egész kormánypartot elbűvölte szónoklataival, igazi felfedezett drága gyöngy, kitől Bánffy is tanulhatna. A másik meg nevetve beszéli, hogy Ocskay László a választás másodnapján hogyan költögette reggel felé az embereket, lötött-futott, hogy egy-egy vokst szerezzen módjával, Szteszkál Lukácsal bruderschaftot is ivott. A harmadiknak nem megy a fejébe, hogy a két piarista páter miért ment éppen hajnali 1/25-kor szavazni Janitsra? A negyedik nevet azon, hogy a nagy urak ismét nem ismerik a párutcai intelligenciát, pedig oly jó barátok voltak a választás napján. Az ötödik kérdezi, nem Ágost-e Csizsinszky alügyésznek a keresztneve? A hatodik bizonyos méltatlankodással beszéli, hogy Janits maga majdnem a boltjából akarta kidobni Spanyár bácsit, mert azt mondta, hogy nincs kedve rá szavazni. — Ilyen választási élményekkel traktálják most egymást a nyitraiak, egyebiránt mindenki meg van győződve, hogy az april 24-iki választás lefolyása után csak egy harmadik választás következhetik.

Agliardi ellen. Százszor bebizonyult, hogy a politika — paraszt nyelven szólva — az urak huncutkodása. Agliardi pápai nuncius meglátogatta Magyarországot, a két kardinális s a minisztereket. Mindenkinek tetszettek a beszédei, senki kifogásolni valót nem talált bennük, sőt a kormánylapok legszebben búcsúztatták el, midőn egy het előtt visszatért Bécsbe. Es egy hét után mi történik? A képviselőházban a kormány egyik hiva, Terényi által meginterpelláltatja magát, hogy Agliardi az ország belügyeibe avatkozott be. Es Bánffy kijelenti, hogy a nuncius tettei, szándékai nem, de a „látszat” erre mutat. Mi ez, micsoda eljárás? Hát ezt ugy kell érteni, mint midőn a Bodoné masról beszelt, mikor a bor árát kérték. Látjuk, hogy a kormány nem tudja hasznos aiktásokkal foglalkoztatni a képviselőházat, hanem hiába posekolja az időt; másrészt ott áll a főrendiházi szavazás előtt, melytől fél. Hogy tehát másra tereje az ország figyelmét, oda dobja egy heti távozása után a közvelemény elé Agliardit, ki itt mint vendég egyebet se tett, mint dicsérete a lovagias magyar nemzetet. Hát nem az urak huncutkodása a politika? — Midőn el ő tekintetre így fogtuk fel Bánffy eljárását Agliardi nunciussal szemben, ime szombaton az összes fővárosi lapok hírül hozzák, hogy Kalnokyi elene nyilatkozott Bánffynak és egyenesen szólva, őt meghazudtolta. Meg majd kiséül, hogy az egész fellepés csak a katolikusok ellen kiesztelt manőver volt és az Agliardinak ástott verembe — a Bánffy-kormány esik bele. Váratlan meglepetésre lehetünk elkészülve.

Szabadelvű bankett. A nyitrai liberális párt a felett való örömeiben, hogy 370 Zichy-szavazot visszavetéssel sikerült 76 szóval győzni, körültekintő taktikával szerdán este (május 1-én) lakomat csaptak 5 frtos terítéssel. Jobbára olyanok voltak köztök, kik csak azért csatlakoztak hozzájuk, mert éppen a hónap elsején tartották, mikor a fizetéseket felveszik. A banketten Thuróczy Vilmos főispán felköszöntőt mondott a királyi párra, dr. Bangha Sándor eles támadt a „néppártra és a „fanatizálókra”, Horvát Sándor piarista igazgató, ki sajnálatos szereplésével, mint érthető, roppant óvációban részesült a katolikus vallás ellenségei részéről, indokolta beszédeben, mért szavazott a liberális párttal. Azok előtt felesleges indokolni, kisértse meg nálunk; mi, katolikusok vagyunk híjában a felvilágosításnak. Beszélte még a többi közt Zerdahelyi Adolf is, eltetvén dr. Janitsot, „kit a nyitrai választókerület orsz. képviselőjévé kineveztek”. — Megválasztottak! kiálták közbe többen, míg mások a kinevezés szóra azt mondották, — és sokkal helyesebben — hogy így is jól van. Kiváncsian várjuk, vajjon a Bánffy-katasztrófa után, melyről lapunk zártakor értesülünk, nem fog-e megfájdulni bele a liberális urak gyomra?

Halálozás. Zelenka Barnabás, sz. ferenc-rendi áldozár, a szakolcai konvent aranymisés tagja április 30-án ugyanott életének 93. éves korában elhunyt. Nyugodjék békeben!

Horvát Sándor es Vary Gellért. kegyesrendi paptanárok politikai állásfoglalását a katolicizmus ellen, általánosan elítélte a katolikus sajtó országsszerte. Magok a piarista rendtársak más házakban — határozottan tudomásunk van róla — feltétlenül rosszalnak ezen, szeliden szólva, alig helyrehozható ballépést. Mert itt nem csupán két szavazatról van szó, melyet kora hajnalban, mintegy látatlanul ádtek be a liberális jelölt javára, mintha féltek volna nyilvánosan, a rendes szavazás alatt megjelenni, hanem a rossz példa téves következtetésekre vezet másokat is. Így pl. a helybeli zsidóújság, a „Neutra-Trenchiner Zeitung” *Wackere Geistliche* cím alatt következőleg kommentálja a sajnálatos jelenséget: Horvát Sándor gimn. igazgató és Vári Gellért tanár, piarista rendtársak a képviselőválasztásnál a szabadelvű párt jelöltjére szavaztak. Miután senki sem kételkedik és nem is kételkedhetik ezen általános szeretet és tisztelőnek örvendő tisztelendő urak katolicizmusában és vallásos érzületében, már ezen eset is eléggé mutatja, hogy mily üresek azon frázisok, melyekkel a vallás nevében a néppártért korteskedtek és agitáltak, és hogy a tömeget azzal csak tévutra vezették. — Tekintve, hogy itt katolikus paptársainkról van szó, kik iránt a legmegszemenőbb kímélettel tartozunk, már csak azért is, mert ők ezidő szerint egy itteni kath. intézetnek s kath. ifjúságnak élén állanak, nem akarunk e felette kétes becsú dicséretre mást mondani, mint hogy mütassanak csak egy esetre a püspöki karban Magyarországon, hogy mióta a kormány egyházpolitikája napirenden van, a püspöki kar csak egyszerű is vele szavazott volna? Ó Szentsége meg egyenesen meghagyta, hogy csak olyan egyénre adhatjuk szavazatunkat, ki a katolikus érdekekért határozottan sikra állani kész. — Hanem hát persze mit Weiss Józsefnek a püspöki kar, mit neki a pápa, mikor itt van Horvát Sándor, meg Vári Gellért! Laptársunk a kérdéses egyének katolicizmusára aligha tudna ez idő szerint egyéb bizonyítékot felhozni, minthogy papi ruha van rajtuk. Vestis non facit monachum.

Választók névjegyzéke. Nyitra megye központi választmánya, ma, május 4-én ülést tartott, melyben megalapították, hogy kik lesznek tagjai azon bizottságnak, mely az idén összeírandó és a jövő 1896. évre érvényes választói névsort állítja össze. Mint lapunk egy barátja értesít, a papokat ezekből a küldöttségekből teljesen kizárták (Melesiczky és Lelkes urakat is?) csupa tisztviselők és jövődők kormányparti képviselő jelöltek, (kik minden valószínűség szerint fényesen meg fognak bukni. Szerk). Eleve figyelmeztetjük vidéki elváratainkat, hogy az összeírásnál a községházán okvetlenül megjelenni sziveskedjenek, és valamennyi jogtalanul kihagyott, valamint a tévedésből kimaradt választók felvételét is szorgalmazzák. Ügyeljenek egyuttal arra is, hogy a választási névsorban a nevek pontosan, az évszám a valónak megfelelőleg kitéssék. Hogy a jövő választásnál még csak ürügyül sem használhassák fel a Szulyovszky-féle elnökök a választók jogtalan visszavetésére.

Buzgó városi hivatalnok. Ocskay László, helyettes városi pénztárnok, mint lapunknak több oldalról ismételt panaszolták, szokatlan buzgóságot tanusított a mamelukparti szavazók fogdosásában, és hivatalából kifolyó gyakori terrorizmus által iparkodott lelkesedést önteni azokba, kik szavai iránt kevésbé fogékonyak voltak. De hogy ezt a buzgóságot még a választás után is megtartja — midőn, már meg van a 76 többség — azt nem hittük volna, ha nem jön hozzánk pauszra Kozák István, nyitrai iparos, és elmondja, hogy Ocskay őt üldözi, mert Zichy grófra szavazott, sőt mi több, f. hó 2-án elküldötte hozzá a városi végrehajtót egy rendőrrel és foglalást eszközöltetett ingóságaira állítólag építkezés következtében jogtalan térfoglalás miatt és 115 frt bírságot követelt tőle. — A

derek iparos megrémült és égre-földre esküdözött, hogy ő éppenséggel oly kevéssé épített házat, mint nem építette a bábeli tornyot vagy a chinai falat. Aztán futott a polgármesterhez, és kiséült, hogy az egész másnak szólt, és csak Ocskay ur szokott pontosság szeretetéséből küldötték el Kozákhöz, kinek Zichy-szavazatát még mindig nem tudta megemészteni gyomra. — Midőn a pénztárnok illetően oktalán zaklatása ellen tiltakozunk, egyuttal figyelmeztetjük a városi hatóságot, hogy jövőre gondoskodjék, miszerint Ocskay ur valami külön pénzbeli remunerációban részesüljön a — levonások alkalmával.

Adomány. Zerdahelyi Béla a nyitrai keresztény nőegyletnek 2 frtot adományozott. Köszönet érte!

Uj ellenzék a főrendiházban. Bánffy rossz idők járnak. A főrendiházi bizottságban, mely a visszaküldött két javaslatot a recepcióról és a vallás szabad gyakorlatáról tárgyalta, gr. Keglevich István új ellenzéknek lépett fel. A két javaslatot a kormány ellenére egyesíteni akarja. Mi lesz, ha már a mamelukok is támadnak?

A legkisebb köztársaság kétségkívül Cavolara sziget, mely körülbelül 12 kilométernyire fekszik Szardiniától. Ez a csöpp föld 2 kilométer széles és mindössze 55 lakost számlál. 1836-ban Károly Albert király, hogy megszábaduljon tőle, odaajándékozta a szigetet a Bartoleoni családnak s ennek feje I. Pál király néven el is foglalta a közönséges nád-székből álló trónt, a melyen 1882. év május 30-ig békésen uralkodott. Semmiféle külpolitikába nem avatkozott bele és ugy tekintette birodalmát, mintha egészen külön földteken léteznék, hisz ugviz tenger övezte mindenfelől. Könnyen megmagyarázható okból, mert hát civilizációja nem volt, sőt több tekintélyt sem élvezett akármelyik falusi bírónál, halálos ágán meghagyta övéinek, hogy egyikök se fogadjon el a királyi méltóságot. Így aztán pályázó hiányában köztársasággá lett a kis sziget, hol 6 évenként választanak elnököt! Minthogy a felnőtt férfiak száma alig több egy tucatnál, a nők is kaptak szavazati jogot. Cavolara függetlenségét az olasz kormány 1886-ban ujjalag elismerte.

A választási büntény Nyitra. Hogy miként szereztek meg a nyitrai mamelukok azon „többséget”, melyet hamarjában szétkürtöltek a világba, nagymélyen hallgatva a 370 visszautasított Zichy szavazatról: már reszben rámutatunk lapunk előbbi számában. Így pl. mint más helyen hozzuk Zsigmond János k. r. tanár helyett, ki időközben Lévára ment át, Zsigmond Antal polg. iskolai tanár szavazott le. Három nyitrai zsidó polgártársunkat, kik jelenleg már Abraham kebelében érvényesítik szavazatukat, ha ugyan ott is pártoskodás van, szintén becitáltak a tulvilágról, mint azt annak helyen okmányokkal is igazolni fogjuk. — De legigazságtalanabb volt a választási elnök kapkodása, mikor már körmére égett a szavazás; midőn t. i. éjféletán már mind kikoptak a kormányparti szavazók és a néppárt még mindig tömött oszlopokban menesztette embereit az urnához. Ilyenkor aztán egy tekintet a jegyzőre és az kommando szóra odamondta, hogy „idősbnek látszik mint mondja magát” vagy „korkülönbség konstatalható” s a szavazókat, kik nagyrészt 24 óráig állottak rendületlenül a leg-lekiismeretlenebb jogfosztással utasították el. Utána jártunk néhány községben s összeszedtük az anyakönyvi kivonatokat, hogy a választás intézőinek megkönnyítsük a — leszámolást. Így pl. *Pusztakürthről* korkülönbség miatt elutasított: Csirka István, mert 65 évet mondott (szül. 1829. aug. 12.), Karnasz Gáspár 35 évet (szül. 1859. szept. 17.), Szudovszky Menyhért 24 évet mondott (szül. 1870. aug. 15.) *Nemeskürthön:* Kollár Márton 32 évet mondott (szül. 1862. szept. 30.), Szlamka János 32 évet (szül. 1863. dec. 8.) *Salgócskán:* Szobotovics Vince, mert 31 évet mondott (szül. 1863. aug. 29.) *Abalehotán:* Biró József, mert 41 évet mondott (szül. 1853.), Bernát István 43 évet (szül. 1851.), Lukács Lukács 69 évet (szül. 1825.), Veres János, mert 51 évet mondott (szül. 1843.). *Megjegyzendő, hogy e névjegyzék 1894-ben készült, tehát hájszára megegyezik a szavazók mult évi korával.* — De nem kegyelmezték meg annak sem, akinek éveit nem a tavalyi összeírásnak, hanem az idei tényállásnak megfelelően. Így elutasított Abalehotáról Lohucky József, mert 37 évesnek levén heírva 37-et mondott (sz. 1858.), id. Mészáros János 73-at (sz. 1822.). Románfalun Martinák Flóris, mert 37 évet mondott (sz. 1858. nov. 27.). Es így tovább folytathatók végig. — Itt tehát hiába való egyes

ka:holikus lapok azon figyelmeztetése, hogy figyeljünk a szavazók pontos összehírására, mert ha oly lelkiismeretlen választási vezetők lesznek mint Nyitra, ott nem segít semmi ellenőrzés, ott csak a börtön képes kellő súlyt adni a törvénynek, nem a szigorú ellenőrzés. Azért bízunk még a parlamenti bíróság igazságérületében, bízunk a magyar közvélemény felelős gondolkodásában, mely nem fogja tűrni, hogy a polgárok legszebb jogát büntetlenül sárba tiporni lehessen.

Diszgyűlés. Szép számú és előkelő közönség előtt — írják lapunknak — tartotta meg f. évi április 28-án második diszgyűlést a helybeli polgári leányiskola „Liberty” önképzőkör. A műsor tizenkét számból állott, az önképzőkör enekkara által előadott enekdarabokból, szavaltok és felolvasásból. Adler Malvin, Kovács Rózi, Bubics Mici, Neumann Laura, Nagel Regina és Clementis Erzebet szavataikért arattak elismerő tapsokat: Kovács Rózi, Knopf Emma, Rédeké Emma, Rosenberg Frida, Miklóssy Márta és Sughó Hedvig az általuk korrektül előadott „Harangvirág” című kedves dalért. A közönség teljes elismeréssel és meglepéssel távozott a sikerült előadás után, azon tudatot vivén magával, hogy az iskola minden alkalmat megragad és kihasznál, hogy a növendékek művelődését még az iskolai órákon kívül is előmozdítsa. Az iskola igazgatója és a kör vezetői nem kíméltek semmi fáradságot, hogy tanítványaik becsülettel állják meg helyüket a nagy közönség előtt.

Milyenek lesznek az anyakönyvek? Az állami anyakönyvek elkészítése most van folyamatban s a ministeriumnál a beosztás és rovatok megállapítása után az államnyomdában fognak kinyomtatni. Hogy a hamisításoknak elejét vetessék, az anyakönyvek különböző színű alapnyomással láttatnak el. A születésekről vezetendő anyakönyvek alapnyomása a remény zöld színe lesz, a házassági anyakönyvek, írja a „Komárom-megyei Közlöny”, a szerelem rózsaszínében fognak „alapnyomtatni”; a halálzási anyakönyvek pedig gyászos szürke alapszínt kapnak. Az anyakönyvek, miután az anyakönyvvezetésről szóló törvény ez év utolsó negyedében lép életbe, öt negyedévre, vagyis 1896. év végéig terjedő kötetekben készíttetnek el.

Gazda-táncestély. A nyitramegyei gazdák által április 27-én a „Szarvas szálló”-ban rendezett gazdatáncestély teljesen méltó volt elődei jó hírnevéhez. A hangulat mindvégig nagyon kedélyes volt s a tánc reggel fel 7-ig tartott. A négyeseket 12 pár táncolta. Jelenvoltak asszonyok: Deák Jánosné, Freund Gyuláné, Kostyál Miklósné, Jankovics Józsefné, Latkóczy Imrené, öz. Skvór Irén és Margit, Pintér Rózsika (Esztergom), Szandtner Mathild és Mici (Románfalva), Peschina Irma és Skvór Irén. A mulatság tiszta jövedelme, mely a nyitramegyei gazdasági egyesület löversenyalapjához csatoltatik 39 frt. Felülírtak: Gnoth Zoltán 3 frt, Prónay Sándor 2 frt, Kovács Odón 1 frtot, F—b. 2 frt, dr. Roth Sándor 2 frtot.

Baross Gábor tetemeinek exhumálása. Baross Gábornak, az illavai templomban nyugvó tetemeit május hó 9-én át fogják szállítani Klobusicra, az állam által épített mauzoleumba. A kitűzött napon kiemelik a kriptából az ércepkoporsót s a templomban felállított díszes ravatalra helyezik. Delelőtti 10 órakor Bendó Imre nyitrai püspök gyász-istenítiszteletet fog tartani, mely után a tetemet Trencsén város halottakoscsiján a klobusici mauzoleumhoz viszik és ott örök nyugalomra helyezik.

Recepció. Aba-Lehotán Furst Janka nevű hajadon, a zsidó vallásról az egyedül üdvözítő kath. hitre tért. A keresztelést f. hó 25-án dr. Steinhöfer Gyula plebános végezte. A megkeresztelt Mária nevet kapott. A keresztanyai tisztet a mély vallásosságú és nemes szívű Zamoyszky Cecília grófné viselte. Rövid pár hónap alatt, ez már a második eset Aba-Lehotán.

Nincsen szavazati joga. A belügy-miniszter legutóbbi rendeletileg intézkedett arról, hogy a megyei tisztviselők nem szavazhatnak a törvényhatósági közgyűlésen, ha új tisztviselői ál-

lások rendszeresítése vagy fizetésjavítás kerül tárgyalásra. A miniszternek ezen rendelete még akkor is érvényes, ha a tisztviselő választott tagja a törvényhatósági bizottságnak, avagy mint virilista gyakorolja tagsági jogát, mert akár ebben, akár abban a minőségben lehet mint tisztviselő érdekelve, ha új állások rendszeresítéséről vagy fizetésemeléséről van szó.

Meghívó. A „nyitramegyei tanító testület” nyitrai járásköre f. évi tavaszi gyűlését május hó 9-én d. e. 9 órakor Nyitra a r. k. elemi népiskola tanácskozási termében tartja meg; melyre tiszteletteljesen meghívtnak a tanügybarátok is. **Tárgysorozat:** 1. Az őszi gyűlés könyvének hitelesítése. 2. Gyakorlati tanítás a beszéd és értelem gyakorlatokból az 1-ső osztályban. 3. „Rajztanítás a népiskolában” című értekezés. 4. Tanügyi lapok referenseinek meghallgatása. 5. Indítványok. 6. Hátralékos tagdíjak beszedése. 7. A jövő gyűlés helyének és idejének megállapítása.

Tisza Kálmán és a lelkesek. Az öreg Tisza Szekesfejérvárott a konvent alkalmából tiszteletteljesen megemlékezett a múlttal. Akár izgatott beszédnek is beillt. Ez ellen védekezve, az országgyűlésen megemlékezett, hogy mit mondott, miután szerinte az újságok felrevertették szavait. Ezt mondta: „Lelkészeink ne elégedjenek meg azzal, hogy a szövegből hirdetik az igét, de hassanak be a családokba, természetesen csak azokba, melyek hozzájuk tartoznak, neveljék ott a buzgóságot és hitűséget, mindannyian pedig mi magyarok tanuljuk meg azt a román mondást: ne busulj, de tegyél!” A mai körülmények között, bármiként is védekeznek Tisza, mindenki érti ezen szavak értelmét és a buzdítás célját. Értjük mi is és majd meglátjuk, ki fogja merni tőlünk rossz néven venni, ha mi is hasonló értelemben nem busulni, de tenni fogunk.

Petroleumforrás Ar-Maróthon. Nagy riadalmat okozott Maróthon azon hír, hogy egy ottani vegyeskereskedő udvarában petroleumforrás nyílt meg. Annyi tény, hogy az ott folyó építkezések által a szokottnál inkább igénybe vett kut a vízzel együtt petroleumot nyújt; ugyanis a kútból merített víz felszínén vékony petroleumréteg uszik. Ezen jelenség minden valószínűség szerint a környéken levő kőszenteleppel van összefüggésben.

Emberölés. Kiszucauhelyen (Trencsén m.) folyó május 1-én Cselkó Paula özvegye, a város leggazdagabb — de mint mondják — legfőenyebb lakosát, Ripel János dubjei földész szántás közben bunkóval agyonütötte. Gyantják, hogy az asszony lelkiismeretlen eljárása a szegény néppel szemben vitte a gyilkost ezen elkeseredett lépésre.

Gabonaárak az 1895. május 3-án a következők: arpa 6 ft 50 kr, buza 6 frt 50—80 kr, rozs 5 frt 50 kr, zab 6 frt 20 kr, tegeeri 6 frt 50—80 kr, bab 8 frt.

Házmesteri állás betöltésére egy tiszteges család kerestetik. Bővebb értesítést ad a kiadóhivatal.

Közgazdaság.

Gazdakongresszus. A nyitramegyei gazdasági egyesület részéről a f. hó 19—23-ig tartó gazdakongresszusra a következő tagok jelentkeztek és fizettek be az 5 frtnyi kongresszusi tagdíjakat: Mérey Lajos, Rudnyánszky György, Sztankovics Ferencz, Szalay József, Adler Samu, Benkeő László, Emődy József, Eysen Manó, Elter Kálmán, ifj. Oeskey Rezső, Prenoszil Odón, Rudnyánszky János, Rovara Frigyes, hg. Sulkovszky Sándor, Sümegh János, Szirányi György, Adler Samu, Bárány Mihály, Bórocz László, Csitáry Béla, Czocher Béla, Gerstl Gyula, gr. Hunyady Imre, Ikrényi József, Komáromy Károly, Leonhardy Curt, Mezey Gyula, Majthényi Albert, id. Oeskey Rezső, Paray Sándor, dr. Rudnyánszky Béla, ifj. Streihammer Antal, Skublics József, Steiner Dávid, Szandtner Ernő, Szecsey Vilmos, Tully István, Toifel József, Turesányi István, br. Wattenvoill Lipót, gr. Pongrácz Adolf, Vagyon István, Weisz Arthur, Rázgha Béla, Mikovényi Soma, br. Mednyánszky Dénes, Agnelly József, Adler Márkus, Aitner Ferencz, Weisz Zsiga, Tócsák Kázmér és Meskő Pál. A gazdasági egyesület tagjait ez uton is kérjük, hogy a kongresszusra minél számosabban jelentkezzenek, mert igen fontos a vármegyét is közelről érdeklő ügyekben fog ott döntés történni. A többek között a

kiviteli hizomahavásár helyének megválasztása itt fog történni, ezért is szükséges, hogy számonosan jelen legyünk, s szavazatunkkal Pozsony mellett döntsünk. Jelentkezni lehet e hó 10-ig a nyitramegyei gazdasági egyesület titkárnál, hova az 5 frtnyi kongresszusi tagdíj is küldendő.

Kendertermelés. A f. évben már vármegyénk gazdaközönsége is tájékozást szerez a kendertermelés jövedelmezőségéről, tehát az iránt is, hogy érdemes-e a jövő év tavaszán vármegyénkben felállítandó kenderkikészítő telep részére több évi termelési kötelezettséget vállalni. Kísérlettel végett a következő birtokos és bérlő uraknak küldött a nyitramegyei gazdasági egyesület klgrkint 18 krért kendervetőmagot: Aitner Ferenc Nyitra 50 kg., Brandis Mihály Szecsey 25 kg., Erdődy Imre gróf galgóczi uradalma 250 kg., Császár Sándor Magyar Soók 75 kg., Nyársárfői uradalom 25 kg., gróf Pálffy József Szomolány 150 kg., Szecsey Vilmos Nagytapolcsány 25 kg., Schwitzer Simon Madunic 25 kg., Schultz és Spitzkopf Terézmajor 50 kg., Simonek János Bajmóc-Apathi 25 kg., Schmitt Adolf Prazuóc 75 kg., Schinka-tervérek Rajesány 35 kg., Veczko Béla Pa.-Bab 400 kg.

Cserebogárrítás. A nyitramegyei gazdasági egyesület a vármegyei alispán úrral egyetértőleg elhatározta, hogy a cserebogárrítás a f. évtől kezdve jutalmak kifizése által is előmozdítottassék. Természetesen érvényben maradnak mindazon törvények és szabályrendeletek, melyek a cserebogarak irtását minden birtokosra nézve büntetés terhe alatt kötelezővé teszik. A gazdasági egyesület felhívása folytán kötelezték magukat minden gazdaságuk területén szedett 1 hlt. cserebogarat hltrenként 50 krért beváltani az itt felsorolt birtokosok és bérlők: Löwy Károly Ny.-Egerszegh korlátlan mennyiségben, Benkeő Béla Felső-Vásárd korlátlan mennyiségben, gróf Erdődy Imre uradalma Galgóc 20 hlt., Popper József Ny.-Ujlak 20 hlt., Rudnay István Dívék-Ujlak 10 hlt., Uherek László Rattóc 10 hlt., Bárány Zsigmond hrussovai major 100 hlt., Horn Jakab Koros 100 hlt., Zweig Lipót és fiai Galgóc korlátlan mennyiségben, Schmitt Adolf Prazuóc 10 hlt., gróf Zedtwitz Curt uradalma Moraván 100 hlt., Galgóc mezőváros 20 hlt., Nemet-Próna mezőváros korlátlan mennyiségben, Mérey Lajos Alsó-Köröskény 10 hlt., Csitáry Pál és Sinkovits Károly Nyitra korlátlan mennyiségben, Bossányi Lajos Szecs 8 hlt., Halász Fülöp Tardoskéd 10 hlt., Emődy József Suránka 50 hlt., id. Birly Lajos Nagy-Bélic korlátlan mennyiségben, Szenic mezőváros 50 hlt., Leporis Dénes Sissó 100 hlt., báró Schey-féle uradalom Köveces 20 hlt., báró Steiger Albert Szeptencujfalu korlátlan mennyiségben, rohói Herber Lipót Rohó 40 hlt., Jeszenszky Géza Patvaróc 50 hlt., Lelkes Adolf Lakács 6 hlt., Grün Samu Nadlány 10 hlt., Lenárt Sándor Kakasfalu korlátlan mennyiségben, Bartakovich Árpád Szalakusz korlátlan mennyiségben, Toifel József Nyitra (Zobor) 10 hlt. Jutalmat kapnak ezenkívül a gazdasági egyesülettől és a vármegyétől mindazon tanítók és jegyzők, kiknek községeiben a legtöbb cserebogár szedetik. Az iskolába járó gyermekek — a vármegyei alispán ur intézkedéseivel — a cserebogárrajzás tartamára, midőn az irtásnak történni kell, az iskolai kötelezettség alól felmentetnek, hogy szintén résztvehessenek az irtásban. A jegyző urakat ez uton is kéri az egyesület, miszerint hassanak oda, hogy minél több birtokos és bérlő kötelezze magát a gazdasága területén szedett cserebogarakat hltrenként 50 krért beváltani. Ezen irtásmód napjaink is a legjutányosabb. A cserebogaraknak amyszámában való szedése költséges és eredménytelen. A beváltani szándékolt, valamint a tényleg beváltott mennyiség a nyitramegyei gazdasági egyesület titkári hivatalával is közlendő. A f. év a cserebogaraknak rajzási éve lévén, a közigazgatási hatóságok nagy szigorral fogják a törvényileg kötelező cserebogárrítást ellenőrizni.

Szólóajtványültetési tanfolyam. A nyitramegyei gazdasági egyesület által f. hó 7-én rendezendő szólóajtványültetési tanfolyam a talaj tulságos nedvessége miatt nem az egyesület amerikai szőlőtelepén, hanem a Szecsey Ferenc ur zabori szőlőjében (granitbánya mellett) fog megtartani. A tanfolyam reggel 9 órakor kezdődik s tart délutáni 5 óráig.

Ojtványkészítés. Örömmel konstatáljuk, hogy a Zaboron már nem csekély tevékenységgel folyik a szőlőfelújítás munkája. Különösen a f. év tavaszán látunk e téren erőteljes lendületet. Amerikai alanyokra eszközölt ojtványokat készí-

CSARNOK.

Adatok a szalakszi plebánosok életrajzához.

2. *Jaszóczy András*. 1688—1696. Szőrényi eltávozta után Jaszóczy András lelkészkedett Szalakszonon. Hova ment Szalakszról 1696-ban — nem tudom. 1701. július 11-én Bossácon, Trencsénmegyében találjuk, hol 1706. évi szeptember hóban elhalálozott.

3. *Zorger Márton*. 1696—1699. 1696. évi november elején (2-án már keresztelt) jött Szalakszra. Utolsó hivatalos ténykedése 1699. évi április hó 11-ére esik.

4. *Szolesányi György*. 1699—1705. Szolesányi 1699 évi május elején investáltatott a szalakszi beneficiumra. Utóljára keresztelt 1705. évi május hó 10-én. Ezután, — úgy látszik — nyugalmába vonult s Szalakszon testvérénél Szolesányi Istvánnal lakott, mert a szalakszi matrikulák szerint itt többször keresztapai tisztséget vállalt.

5. *Fejérváry Pál*. 1705—1706. A szalakszi javadalmat elfoglalta 1705. június hó 14-én s már a következő évi június hó végével átment valószínűleg Úreghre. Innét 1710-ben Berencsre távozott, 1719-ben meghalt.

6. *Urbényi András*. 1706—1708. Szalakszra jött 1706. évi július hó 5-én; utóljára keresztelt 1708. évi augusztus hó 18-án.

7. *Szent-Mihályi Ferenc*. 1708—1711. Szent-Mihályi Ferenc 1708. évi augusztus hó 18-án foglalta el a szalakszi beneficiumot. 1711. évi július hó 30-án távozott Moesonokra és u. az év szeptember 1-én installáltatott. 1717. évi június hóban nyitrai plebános lett. Meghalt 1718-ban.

8. *Knoskó János*. 1711—1717. A kereszteltek anyakönyve szerint 1711. évi augusztus hó 16-án installáltatott. (Már aug. 9-én keresztelt.) 1717. évi június közepén Moesonokra ment, hol 1746. évi február hó 1-ig működik; ekkor kanonok lett s mint ilyen 1748. évi június hó 27-én meghalt.

9. *Birocsky György*. 1717—1719. 1717. évi július 3-án jött Szalakszra s 1719. év végével — itteni utolsó ténykedése december 26-ára esik — átment Berencsre. 1726-ban nyitrai plebános s 1728-ban nyitrai kanonok. Meghalt 1740-ben. A nyitrai plebánia canonica visitatiója róla megjegyzi: „cui gratitudinis memoriam et ob fundatum capellanum, digno viro... successit“ etc.

10. *Náray Ferenc*. 1720—1726. A szalakszi beneficiumot elfoglalta 1720. évi január hó elején. 1726. évi május hó 5-én Berencsre ment. 1728-ban nyitrai plebános, 1731-ben kanonok. Meghalt 1742.

11. *Visky József*. 1726—1738. 1726. évi május hó 3-án jött Szalakszra. Meghalt 1738. évi november hó 28-án. Visky első, ki a szalakszi plebánosok közül itt hal meg; legalább a matrikulákból nem derül ki, hogy elődei közül valaki Szalakszon hűnyt volna el. Visky buzgó s ernyedetlen vallásos papi hivatásának lett áldozata. Beéd fiókközségben 1738. október elején a szalakszi plebánia egyház sz. Mihály vérszentjének megünneplése alkalmával „dum zelose impedire voluerat omnem malitiam ex saltu“ a környezetből valaki annyira meglökte, hogy a vér előntötte s phtisibe esett.

Visky halála után e plebániát sz. Ferenc-rendű áldozárok adminisztrálták 1739. évi január hó végéig.

12. *Liliom János*. 1739—1741. Liliom János a dubnici beneficiumról Trencsénmegyéből jött 1739. évi február hó elején (3-án már keresztelt) Szalakszra. Az illavai plebánia-egyház anyakönyvei s az 1838. évi egyházmegyei schematismus szerint is, először Kis-Jeszenicén lelkészkedett, habár e plebánia levéltára nem őrzi emlékét. 1732. évi május hó 15-én installáltatott az illavai javadalomra. 1735-ben Dubnicára ment, s 1639-ben Szalakszra.

Hogy Illaváról, aránylag jobb beneficiumról, átment Dubnicra, talán onnét magyarázható, mivel az illavai plebánosok ezen időben folyton perlekedtek a patrónussal, ki ugyszólván a plebánia minden fekvőségét szerette volna magához ragadni s a hívek legnagyobb része még mindig lutheránus volt.

13. *Vály Pál*. 1741—1745. A driethomai plebániáról, Trencsénmegyéből jött 1741. évi május hó 11-én Szalakszra. 1746. elején elnyerte a nyitrai plebániát, 1748-ban lett címzetes kanonok. A nyitrai canonica visitatio felémli róla: „... huc ob ingrattudinem, quod se turbis percives Nitrienses Episcopum suum e terrestri Do-

minio relate ad Civitatem exturbare volentes, excitatis aperte iugesserit, per sententiam Venerabilis Consistorii in foro Metropolitano approbatam e parochia exulanti successit 1758...“

14. *Bezrovics József*. 1746—1758. Bezrovics József vallás-erkölcsi ernyedetlen s kitartó tevékenysége, híveinek lelki üdvét szíven viselő önzetlen buzgalma és az Isten dicsőségét előmozdító munkássága által — jóval felülmulta elődeit. Az 1828. évi Wurum-fele canonica visitatio is dicsérelőleg megjegyzi: „quod pro gloria Dei zelose multum operatus sit.“

Szalakszra 1746. évi január hó végével jött a trencsényi kapellániából.

Bezrovics a szalakszi plebánosok közül az első, ki e plebániára vonatkozó nevezetesebb eseményeket a matrikulákban feljegyeztette, u. n. historiam domus-t vezetett. Buzgó és serény volt nemcsak az isteni tiszteleltre szánt helyek u. n. a templomok restaurálása s a határban felállított statuák emelése körül kifejtett önzetlen, sőt saját anyagi s szellemi kárával összekapcsolat fáradsággal, célra vezető működésében, hanem a népnevelés szent ügyének hathatós felkarolása által is elévülhetlen érdemeket szerzett magának.

A szalakszi templom javítását 1751—3. években 1897 frt 50 dn. és 9 drb # arany könyvradományokból „cum rubore vultus mei opportune importune“ gyűjtve, eszközölte. Az ő kérelme s közbenjárásának tulajdonítható, hogy a kegyurak s ezek nejei számos egyházi ruhával a plebánia-templomot gazdagították.

Alatta épült 1753-ban a régi iskola romjain, az új népiskola s kántortanítói lak, melybe Reviczky János akkori kántor-tanító 1754. évi január hó 6-án „cum gaudio“ vonulhatott.

Vége ő másolta le a már alig olvasható régi matrikulákat, melyeknél a papíros és bekötés költségeit Bartakovics Pál, Nyitrai megye szolgabírája — a szalakszi templom körül szerzett bokros érdemeivel fogva is nevezetes férfi — viselte. 1758. évi május 23-án Moesonokra távozott, hol június hó 2-án installáltatott.

Alatta 1760. évi május hó 7-én a moesonoki plebánia leégett s saját terve szerint alapjaiból felépítettet. Meghalt mint moesonoki plebános 1766. április hó 16-án. Eltemettetett a sz kereszt-kápolna sírboltjába. (Folyt. köv.)

Törvényszéki csarnok.

Magyar kir. Curia által elintéztett perek jegyzéke. Pap János és t. felpereseknek, Brath Imre és társai ellen ingatlanok birtoka iránt, — a II-od bir. it. helybenhagyva. — Czuczor Ferenc és társának, Czuczor István ellen örökösödés iránti perben, — II-od bir. it. helybenhagyva. — Moszni sz. Blatnyik Erzsebet és társa felpereseknek, Huminszky István ellen örökösödés iránti perben, — II-od bir. it. helybenhagyva. — Ifj. Vasicek Pál felperesnek, Vittek János ellen ingatlanok birtoka iránti perben, — a II-od bir. it. helybenhagyva.

Pozsonyi kir. itélő tábla által elintéztett perek jegyzéke. Löw Simon felperesnek, Schwarz Jakab és t. ellen 331 frtos váltóperben, — az I-ső bir. it. helybenhagyva. — Molnár Mihálynak, Tóth György elleni birtokperben, — az I-ső bir. it. helybenhagyva. — br. Wodianer Albert felperesnek, Wollner Jakab elleni 103 ft 74 kros váltóperben, — az I-ső bir. it. helybenhagyva. — Hulták Annának, Vla-ko Márk és t. elleni birtokperben, — az I-ső bir. it. helybenhagyva. — Rehák Erzsebet és társának, Rehák János ellen végrehajtási ügyben, — az I-ső bir. végzés feloldva. — Geltner Samu felperesnek, Richter Flór és társai ellen 150 frtos váltóperben, — az I-ső bir. it. helybenhagyva. — Köck Antalnak, Vasas Árpád és t. ellen 19 frtos váltóperben, — I-ső bir. it. helybenhagyva. — Cziba Czigler Gizellának, Cziba Ferenc csődtömege ellen ingó tárgyak kiadatása iránti perben, — az I-ső bir. it. helybenhagyva.

A nyitrai kir. törvényszék által 1895. évi április 30-án elintéztett perek jegyzéke. Sztehlik szül. Svorecz Erzsebetnek, Sztehlik Mihály ellen 540 ft iránti perben, — felperes keresetének helyadva. — Rohács György felperesnek, Klimócsk András és társai ellen ingatlan vagyon közös birtoka iránti perben, — felperes keresetének helyadva. — Hornyák szül. Pribis Anna felperesnek, Hornyák Samu ellen 540 frtos perben, — felperes keresetének helyadva. — Frámmel Mihály felperesnek, Stong szül. Klein Ilon és társa ellen ingatlanok tulajdona iránti perben, — felperes keresetének helyadva, alperesek viszon keresetükkel elutasítva.

tettek a f. év tavaszán nagyobb mennyiségben Dr. Bangha István, Csernyák Rezső, Felsner János, Juhász Sándor, Jankovics József, Kegyes-rendi társház, Kiss Gergely, Kis szeminárium, Mercáder Antal, Metzger Ede, Palásthy Vilmos, Sándor Pál, Seeber Vince, Szécsy Ferenc, Toifel József, Galgócon Fodor József, Komjáthón és Csornokon Szirányi György uradalmi igazgató, Lapásgyarmaton Miklóssy Lajos és Preisach Samu. Ily körülmények közt remélhetjük szőlőszetünknek rövid idő alatti felújítását.

Műtrágya: A „Hungaria“ műtrágyakémsav és vegyi-ipar részvénytársaság Budapest. A tartós esőzés, mely még a mult hét első napjaiban sem szűnt meg, a vetések állására rendkívül előnyösen hatott, és kiváltkép a műtrágyázott földek igen szép aratásra nyújtanak reményt. Az őszi üzlet igen élénken indul és már is meg lehetős számu nagyobb és kisebb kötés történt. — Ősztönszerűleg hat egyrészt a gabonaárak folytonos javulása, másrészt azon körülmény, hogy a fogyasztók és kereskedők szükségletüket legalább részben fedezni igyekeznek, abban az alapos feltevéseben élvén, hogy a szuperfoszfát árak rendkívül alacsony volta további hanyatlást ugyszólván kizár: sőt nagyon valószínű hogy az árak csakhamar emelkedni fognak, mert a nyersfoszfáttermelők, a közöttük létrejött egyezség következtében magasabb követeléseket támasztanak. Jegyzéseink a következők: kettős szuperfoszfát 20—22% = 6.—6.50 frt. Prima-szuperfoszfát 16—18% = 4.95—5.50 frt. eredeti Hoyermann-féle Thomas-salak 18—20% = 3.70—3.95 frt. valódi ind. párolt csontliszt 4—1/2—25% = 6.10—6.30 frt. Káli-trágya 20—25% = 3.30—3.50 forint. Ammoniak-szuperfoszfát 10—12%, 3—5% = 5.90—7.30 frt. Kénsavas-káli 90—96% = 12.90—13.60 frt. — Chilisaletrom azonnali szállításra = 12.75—13.— forint, ugyanaz áprilisi-májusi szállításra 12.60—12.75 frt. Tavaszai szállításra 1896. 12.30—12.40 frt. 100 kgonként zsákkal együtt elegysúly gyanánt az egyes állomások távolsága szerint. — Vasgálic Ia = 3.00—3.15 frt. Ugyanaz IIa = 2.75—2.90 frt. Rézgálic = 23.90—24.80 frt. netto 100 kgonként 50 kgos hordókban ab Budapest.

Nyílt tér.

(E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztő)

Nyilatkozat.

A „Vágvolgyi Lap“ folyó évi április 21. számában „Politizáló iskolaszék“ cím alatt megjelent cikkekre egyelőre a következő nekem hivatalosan kiállított „Nyilatkozat“-tal tiszteletteljesen reflektálok:

Nyilatkozat.

Alulírott kiszuca-ujhelyi róm. kath. iskolaszék mai rendkívüli gyűlése határozatképen hivatalosan és hitelesen kinyilvánítja, hogy Czvincsek János kiszuca-ujhelyi segédlelkész, sem az iskolaszéket, mint testületet — miután annak ülésein eddig egyszer sem vett részt — sem pedig ezen iskolaszék egyes tagjait mai napig sem nem „láztította“, sem nem „bujtógatta“, de még semminemű legcesekélyebb intrikát sem tett Kubicska János róm. kath. néptanítónk személye vagy működése ellen. Ezen nyilatkozatunk hivatalos és hiteles bizonyítékul következik sajátkezü aláírásunk.

Kiszuca-Ujhelyen, 1895. évi április hó 28. napján.

<i>Hlucsil Kajetán s. k.</i>
iskolaszéki jegyző.	<i>Pósta János s. k.</i>
plebános, iskolaszéki elnök.
(P. h.)	<i>Blazsek Péter s. k.</i>
kurátor.
<i>Vondrácsék Gyula s. k.</i>
községi bírő.	<i>Dvorszky János s. k.</i>
	<i>Pakoss Vince s. k.</i>
	<i>Belácsék István s. k.</i>
	<i>Sujánszky József s. k.</i>
	<i>Kosztyár Pál s. k.</i>

Különb. miután én nem a bosszuállás, hanem a keresztény szeretet papja vagyok, ha a fentnevezett lap személyemet súlyosan rágalmazó állításait visszavonja, kész vagyok a további méltó elégtételkereséstől elállani.

Hazaíás üdvözlettel

Kiszuca-Ujhelyen, 1895. évi május hó 1-én
Czvincsek János.

Nyitrai Népbank zálogkölcön-osztálya.

Zálog-árverés

1895. május 14.

Mindazon ékszeres és zálogtárgyak, melyek 1894. évi december végeig ki nem váltattak vagy át nem irattak, folyó évi május hó 14-én a Nyitrai Népbank termében d. u. 2—4 óráig tartandó nyilvános árverésen eladni fogják.

Fizetési halasztások csak 10% lefizetése mellett történhetnek.

Hogy az árverés napján minden zavarnak eleje vetessenek, megjegyzendő, hogy azon zálogtárgyakat, melyeknek határideje már lejárt és az árverésre kiszemeltettek, sem kiváltani, sem átírni nem lehet.

Nyitrán, 1895. április hó 16.

Az igazgatóság.

1425/95.

Árverési hirdetés.

Alólírott bíróság közzé teszi, hogy dr. Bangha István végrehajtónak özv. Knotz Jánosné szül. Marschan Julia hagyaték elleni 300 frt iránti végrehajtási ügyében a területéhez tartozó Nyitra város 1102 számú telekkönyvben foglalt Knotz született Marschan Julia nevént 1 sor 35 hr. 33. számú ház a felsővárosban becsülve 10275 frtra 1895. évi május hó 16-án d. e. 10 órakor a megyeházán a földszinten levő kir. tszéki tanácsstermben 10275 frt kikialtási ár és 102 frt 72 kr bánatpénzképeni letétele mellett besáron alól is elárvereztetni fog.

A vételár az árverés napjától számított 30, 60 és 90 nap alatt 3 egyenlő részletben bírói utalvány alapján 6% kamatokkal együtt lefizetendő, a bánatpénz az utolsó részletbe beszámíttatik.

Az árverési feltételek a bíróságnál valamint feut nevezett községi elöljáróságnál megtekinthetők.

A nyitrai kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság 1895. évi március hó 1-ső napján.

„Hazai aszfaltipar részvénytársaság“

Telefon 44. sz.

ezelőtt „Tatarosi.“

Telefon 44. sz.

Bányai: Tataroson (Biharm.). Gyári: Tataros, M.-Telegd, Budapest.

Központi iroda: BUDAPEST, váci-körút 21.

A nyitrai aszfaltozások alkalmával: készít természetes aszfaltból járdákat, utcai átjárókat, bérkocsi állóhelyeket, udvar, kapubejárat, terras, folyosó, raktárakat, műhelyek, gyárhelyiségek, egyszóval mindennemű aszfaltburkolatot.

Kocsiutakat 38451/93. sz. a. szab. aszfalt macadam rendszere szerint. Elvállal új építkezéseknél alapfalak elszigetelését forró uton szabadalmazott aszfaltelvezető anyagból; nedves falak gyökeres szárazzá tételét, mindennemű tetőfedési munkát szabadalmazott valódi aszfalt fedéllemezével, jutányos arakon, kedvező fizetési feltételek és jótállás mellett.

Nagyobb munkálatokat a vidéken is elvállaltatunk.

Szállít: kitűnő minőségű természetes aszfaltot, szabadalmazott elszigetelő anyagot; szabadalmazott valódi aszfalt fedéllemezeket és izoláló lemezt. Olajosztálya szállít: mindennemű pép, kenő és hengerolajokat, különböző kocsikenőcsöket, technikai záradékokat, tavottekenőcsöket és konzerváló festékeket.

Felvilágosítás-al szolgál **MORTON JÓZSEF** úr képviselőnk helyben, és a munkahelyen **SCHWARZ LAJOS** aszfalt-művezető.

Nyitrai légszeszvilágítási részvénytársaság

Meghívó.

Van szerencsénk a „Nyitrai légszeszvilágítási részvénytársaság“ t. részvényeseit a **folyó évi május hó 12-én délelőtt 10 órakor** a „Nyitrai Iparbank“ helyiségeiben tartandó

V. RENDES KÖZGYÜLÉSRE

tisztelettel meghívni.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentései.
2. A tiszta jövedelem hovafordítása iránti határozathozatal.
3. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
4. Ot igazgatósági tag választása 3 évre. (A kilépett tagok újbol megválaszthatók.)
5. A felügyelő-bizottság választása 1 évre.
6. Az alapszabályok 17. §-a értelmében netalán beérkező indítványok.

(Azon t. részvényesek, kik szavazati jogukat gyakorolni kívánják, felkértemek, hogy részvényeiket a szelvényekkel együtt a közgyűlést megelőzőleg 3 nappal az „Iparbanknál“ letéteményezzék. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése, valamint az elmúlt üzletévi zárszámadások a közgyűlést megelőzőleg 8 nappal az „Iparbank“ irodájában, minden beiktatott részvényes által betekinthezők, illetve nyomtatásban átvethetők.

Nyitrán, 1895. április 27-én.

Az igazgatóság.

2-szeres és 3-szoros termécek

csakis mesterségesen szárított

műtrágyával

érhetőek el.

Hungária műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság **Budapesten.**

Herényi Gotthard Sándor és Rovara Frigyes művét érdeklődőknek ingyen és bérmentve küldjük meg.

Nyomatik Huszár István könyvnyomdájában Nyitrán.